

Naziv kolegija: Komparativna književnost: Hrvatski književni kanon I

Nositelj kolegija: Lovro Škopljanac

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: zimski semestar 2025./2026.

Status: izborni kolegij za drugu i treću godinu studija

Oblik nastave: predavanja i rad u seminaru

Uvjeti za upis kolegija: nema

Način polaganja ispita: usmeni

Cilj kolegija: Uputiti u kanonizirana hrvatska i europska književna djela iz razdoblja omeđenog srednjovjekovljem i romantizmom te razmotriti što ih čini kanonskima na razinama teksta i recepcije.

Sadržaj kolegija: Polazeći od kanona kao neizbježnog dijela svake razvijene književnosti, prikazat će se posebnosti određenih književnih djela u njihovim nacionalnim kanonima. Uz književne tekstove kao osnovni materijal kolegija, bit će riječi i o njihovim autorima, s posebnim naglaskom na utjecaj europskoga kulturnog kruga na hrvatsku književnost i njezino (samo)poimanje, koje će se razmatrati u manifestacijama kulturnoga i pojedinačnoga pamćenja. Kroz kolegij će se stoga obraditi povijesni tijek kanonizacije izabranih djela te neki od pojmova koji se pojavljuju u većini rasprava o kanonu, poput tradicije, klasika i klasike, prvenstva, kanona zabrane, parakanona, fanona, te zatvorenoga i otvorenoga kanona.

1 – Konstituiranje kolegija, upoznavanje s načinom rada i literaturom

2 – κανὼν, kánon, kanon – značenje i nastanak

3 – Petnaestostoljetni prvijenci

a) *Ranjinin zbornik* (izbor)

4 – Što je klasik? (I): Marko Marulić

a) *Davidijada* (izbor); b) *Glava XIV: Klasika* (u (8), str. 254-278)

5 – Što je klasik? (II): François Rabelais

a) *Gargantua i Pantagruel* (izbor); b) *Što je klasik?* (u (5), str. 335-340)

6 – Kanonsko djelo ili autor? (I): Marin Držić

a) *Hekuba*; b) *O Marinu Držiću; Marin Držić – portretna skica; Pristup Marinu Držiću s ove obale* (sve u (3), str. 181-190, 331-341)

7 – Kanonsko djelo ili autor? (II): William Shakespeare

a) *Oluja*; b) *Bardolatry: or, The cultural materialist's guide to Stratford-upon-Avon* (u (12), str. 2-15)

8 – Putem tradicije (I): Petar Zoranić

a) *Planine*; b) *Strani elementi i domaća tradicija u Zoranićevim Planinama* (u (24), str. 85-101)

9 – Putem tradicije (II): Miguel de Cervantes

a) *Don Quijote* (izbor); b) *Smrt Sancha Panze* (u (22), str. 9-32)

10 – Komunikacija kanona (I): Junije Palmotić

a) *Armida*; b) *Meraviglia na začaranom otoku Palmotićeve Armide i Tassov ep* (u (2), str. 20-29)

11 – Komunikacija kanona (II): Torquato Tasso

a) *Oslobođeni Jeruzalem* (izbor); b) *Tasso u Hrvata* (u (9), str. 95-116)

12 – Novija mjerila (I): Matija Antun Reljković

a) *Satir iliti divji čovik*; b) *Kako čitati Satira* (u (19), str. 117-150)

13 – Novija mjerila (II): Johann Wolfgang von Goethe

a) *Patnje mladoga Werthera*; b) *Povijest i suvremenost u Goetheovu djelu; Današnja čitanja Goetheova Werthera* (sve u (25), str. 19-25 i str. 29-33)

14 – Zaključivanje kolegija

LITERATURA:

a) primarna (potrebno je u cijelosti pročitati najmanje dvije od pet knjiga s napomenom "izbor", a za preostale takve slučajeve samo prvih šest cjelina (poglavlja / pjevanja / pjesama)):

Miguel de Cervantes: *Bistri vitez Don Quijote od Manche*

Marin Držić: *Hekuba*

Johann Wolfgang von Goethe: *Patnje mladoga Werthera*

Marko Marulić: *Davidijada*

Šiško Menčetić, Džore Držić i dr.: *Ranjinin zbornik*

Junije Palmotić: *Armida*

François Rabelais: *Gargantua i Pantagruel*

Matija Antun Reljković: *Satir iliti divji čovik*

William Shakespeare: *Oluja*

Torquato Tasso: *Oslobođeni Jeruzalem*

Petar Zoranić: *Planine*

b) sekundarna (potrebno je u cijelosti pročitati sve tekstove koji su navedeni uz pojedina predavanja, a ostale tekstove po želji ili zadatku, uslijed izostanaka):

(1) Mihail Bahtin: *Stvaralaštvo F. Rablea*, Nolit, Beograd 1978

(2) Nikola Batusić: *Studije o hrvatskoj drami*, MH, Zagreb 1999

(3) Nikola Batusić, Dunja Fališevac (ur.): *Putovima kanonizacije: zbornik radova o Marinu Držiću: 1508.-2008.*, HAZU, Zagreb 2008

(4) Nikola Batusić, Dunja Fališevac (ur.): *Zbornik Nikše Ranjine: o 500. obljetnici (1507.-2007.)*, HAZU, Zagreb 2009

(5) Miroslav Beker (prir.): *Povijest književnih teorija*, MH, Zagreb 1979

(6) Harold Bloom: *The Western Canon: The Books and School of the Ages*, Harcourt Brace & Company, London, New York i San Diego 1994

(7) Italo Calvino: *Why read the classics?*, Penguin Books, London 2002

(8) E. R. Curtius: *Evropska književnost i latinsko srednjovjekovlje*, MH, Zagreb 1971

(9) Frano Čale: *Na mostu Talija*, HDKKT, Zagreb 1979

(10) Dunja Fališevac: *Stari pisci hrvatski i njihove poetike*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb 2007

(11) John Guillory: *Cultural Capital: The Problem of Literary Canon Formation*, The University of Chicago Press, Chicago i London 1993

(12) Graham Holderness (ur.): *The Shakespeare Myth*, Manchester University Press, Manchester 1991

(13) Ivan Illich: *In the Vineyard of the Text: A Commentary to Hugh's Didascalicon*, Marion Boyars Publishing, London i New York 1993

(14) Wolfgang Iser: *Autoritet kanona*, u: *Književna republika*, br. 5/6, 2007

(15) Ivan Lupić i Irena Bratičević: *»Jaoh, a sada sve je inako«: o kritičkoj izdaji Gundulićeva Osmana*, u: *Colloquia Maruliana*, sv. 26, br. 26, 2017

(16) Irena Matijašević: *Kulturalni studiji i zapadni kanon: summa summae, i razlike*, u: *Quorum: časopis za književnost*, br. 3, 2000

(17) Sanja Nikčević: *Istina i laži o kanonu ili Kako smo zbog svjetonazora izgubili pravo na lijepo/dobro/sveto u umjetnosti*, Citadela libri, Zagreb, 2021

(18) Slobodan Prosperov Novak: *Zlatno doba: Marulić – Držić – Gundulić*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb 2002

(19) Ružica Pšihistal: *Satir nije divji čovik: studije, članci i eseji o slavonskoj književnosti*, Ogranak MH u Osijeku, Osijek 2011

(20) Ružica Pšihistal: *Marulićeva Judita, novi kurikul i kanon u ruševinama*, u: *U jezik uronjeni: zbornik posvećen Ireni Vodopiji*, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Osijek 2018

(21) Gordana Slabinac: *Zapadni kanon i hrvatska književnost*, u: *Književna smotra: časopis za svjetsku književnost*, br. 153 (1), 2005

(22) Milivoj Solar: *Nakon smrti Sancha Panze*, Naklada Ljevak, Zagreb 2009

(23) Mirko Tomasović: *Tradicija i kontekst*, August Cesarec, Zagreb 1988

(24) Josip Torbarina: *Kroatističke rasprave*, MH, Zagreb 1997

(25) Temat o Goetheu (str. 3-33) u: *Književna smotra: časopis za svjetsku književnost*, br. 2/3 (112/113), 1999